

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/88/2024
Identifikačné číslo spisu:	2117200946
Dátum vydania rozhodnutia:	23.01.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Alena Svetlovská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:2117200946.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne A. E., narodenej XX. F. XXXX, C., B. L. XXXX/XX, zastúpenej advokátkou JUDr. Máriou Jezerskou, Trnava, Mýtna 2130/35, proti žalovanému Q. S., narodenému XX. H. XXXX, C., A. XXXX/X, zastúpenému advokátom JUDr. Tiborom Sanákom, Trnava, Nám. SNP 2, o určenie právnej neúčinnosti právneho úkonu, vedenom na Okresnom súde Trnava pod sp. zn. 16C/3/2017, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Trnave zo 14. februára 2024 sp. zn. 21Co/8/2023, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobkyni priznáva náhradu trov dovolacieho konania voči žalovanému v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Trnava (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 23. septembra 2020 č. k. 16C/3/2017 - 254 v spojení s doplnčím rozsudkom z 15. marca 2023 č. k. 16C/3/2017 - 295 určil, že Dohoda o vyporiadaní zrušeného bezpodielového spoluvlastníctva manželov spísaná vo forme notárskej zápisnice č. N 149/2014, NZ 34585/2014, napísaná pred notárkou JUDr. Danielou Jašekovou, so sídlom v Trnave, na Ul. Hlavná 25, z 23. septembra 2014 medzi žalovaným a jeho manželkou F. S., predmetom ktorej sú nehnuteľnosti a) v okrese C., obci C., k. ú. C., zapísaná na LV č. XXXX, ako byt číslo XX na 9. podlaží bytového domu - XX b. j. + NP - A. X, so súpisným č. XXXX, postaveného na parcele č. XXXX/XXX, vchod A. X, v podiele 1/1, s podielom priestoru na spoločných častiach a spoločných zariadeniach tohto domu o veľkosti 93/10000, ako i k bytu prislúchajúci spoluvlastnícky podiel o veľkosti 93/10000 z pozemku s parcelným č. XXXX/XXX - zastavaná plocha a nádvorie o výmere 510 m², b) v okrese C., obci C., k. ú. C., zapísaná na LV č. XXXX, ako nebytový priestor - Priestor č. 1 - č. 1 na 1. podlaží bytového domu XX b. j. + NP - A. X, so súpisným č. XXXX, postaveného na parcele č. XXXX/XXX, vchod A. X, v podiele 93/10000, ku ktorému patrí podiel priestoru na spoločných častiach a spoločných zariadeniach bytového domu o veľkosti 45/10000, ako i prislúchajúci spoluvlastnícky podiel o veľkosti 45/10000 k pozemku s parcelným č. XXXX/XXX - zastavaná plocha a nádvorie o výmere 510 m², c) v okrese A. Š., obci Š. A., k. ú. Š. A., zapísané na LV č. XXXX - pozemky parcely registra „C“ s parcelným č. XXX/X trvalé trávne porasty o výmere 14

m2, parcelným č. XXX/X trvalé trávne porasty o výmere 11 m2, parcelným č. XXXX/X zastavaná plocha a nádvorie o výmere 44 m2, parcelným č. XXXX/X zastavaná plocha a nádvorie o výmere 20 m2, parcelným č. XXXX/X zastavaná plocha a nádvorie o výmere 36 m2, parcelným č. XXXX/X zastavaná plocha a nádvorie o výmere 27 m2 ako i stavba - rekreačný dom so súpisným č. XXX, postavený na parcele č. XXXX/X v podiele 1/1, je voči žalobkyni právne neúčinná a žalobkyni priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Súd prvej inštancie vykonaným dokazovaním zistil, že K. K. bol voči manželke žalovaného rozsudkom Okresného súdu Trnava č. k. 13C/83/2012 - 405 z 5. júna 2015 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnave č. k. 23Co/875/2015 z 19. decembra 2016 priznaný nárok na zaplatenie pohľadávky vo výške 58.800 eur s príslušenstvom, ktorú 23. decembra 2016 K. K. postúpila na žalobkyňu, čo oznámila manželke žalovaného. Ďalej zistil, že BSM žalovaného a jeho manželky bolo zrušené za trvania ich manželstva rozsudkom Okresného súdu Trnava č. k. 26C/2/2013 - 10 z 5. februára 2013, právoplatným 7. februára 2013. Počas konania o zaplatenie Predmetnej pohľadávky, v ktorom konaní bol žalovaný vypočutý ako svedok a 23. septembra 2014 nahliadol do spisu na základe plnej moci udelennej mu manželkou, žalovaný uzavrel so svojou manželkou (s osobou blízkou) Dohodu, na základe ktorej sa žalovaný stal vlastníkom celého predmetu BSM, pričom žalovaný nebol povinný z titulu vyporiadania BSM svojej manželke vyplatiť žiadnu finančnú výplatu a po uzavretí Dohody manželka žalovaného nezostala vlastníčkou žiadneho iného nehnuteľného majetku, resp. iného majetku, z ktorého by žalobkyňa mohla predmetnú pohľadávku uspokojiť. Z potvrdení ošetrojúcich lekárov súd prvej inštancie zistil, že K. K. trpí úzkostno-depresívnou poruchou, pričom ani z jedného potvrdenia nevyplývalo, že jej psychický stav jej neumožňuje posúdiť následky svojho konania. K nespôsobilosti K.N. K. na právne úkony súd prvej inštancie uviedol, že túto skutočnosť sa žalovanému nepodarilo preukázať, keď v konaní navrhol na preukázanie tejto skutočnosti vykonať dôkaz jej výsluchom pred súdom, súd prvej inštancie však takýto návrh na vykonanie dôkazu zamietol z dôvodu, že výsluchom K. K. pred súdom nie je možné preukázať existenciu resp. neexistenciu jej spôsobilosti na právne úkony a pre posúdenie tejto otázky sú potrebné odborné znalosti, ktorými súd prvej inštancie nedisponoval. V súvislosti s platnosťou postúpenia pohľadávky poukázal aj na skutočnosť, že proti rozsudku Krajského súdu v Trnave sp. zn. 23Co/875/2015 z 19. decembra 2016 bolo podané dovolanie a v tomto konaní o dovolaní NS SR uznesením z 11. októbra 2017 sp. zn. 3Cdo 90/2017 pripustil, aby do konania na miesto K. K. do konania vstúpila žalobkyňa A. E. a uvedené potvrdzuje správnosť právneho názoru, že postúpiť možno aj pohľadávku, ktorá je predmetom prebiehajúceho súdneho konania. Konštatoval, že ak žalovaný mal za to, že K. K. nebola spôsobilá na právne úkony, bolo namieste túto skutočnosť namietat' už v konaní o predmetnej pohľadávke.

1.2. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že boli splnené všetky podmienky pre vyslovenie neúčinnosti právneho úkonu, vyplývajúce z § 42a OZ, keď bola preukázaná existencia vymáhateľnej pohľadávky veriteľa, bola preukázaná existencia ukracujúceho právneho úkonu medzi dlžníkom a žalovaným (Dohoda o vyporiadaní zrušeného BSM), bolo preukázané, že dlžník je blízkou osobou žalovaného, preto úmysel dlžníka ukrátiť svojho veriteľa sa prezumuje ex lege a jeho skutočný úmysel nie je na účely procesného úspechu odporujúceho veriteľa relevantný. Uviedol, že žalovaný mohol účinne zabrániť odporovaniu zo strany veriteľa - žalobkyne tým, že zákonnú domnienku v konaní vyvráti a preukáže, že ukracujúci úmysel dlžníka nemohol ani pri náležitej starostlivosti poznať, pričom povinnosť tvrdenia a dôkaznú povinnosť mal žalovaný v záujme vlastného procesného úspechu sústrediť na svoje úkony náležitej starostlivosti a nie argumentovať nedostatkom ukracujúceho úmyslu na strane dlžníka. Mal za to, že v prípade blízkych osôb zákon nepripúšťa záver o absencii ukracujúceho úmyslu dlžníka a pokiaľ žalovaný neunesie dôkazné bremeno vo vzťahu k tomu, že ani pri náležitej starostlivosti nemohol prezumovaný ukracujúci úmysel dlžníka poznať, súd odporovacej žalobe vyhovie bez ohľadu na jeho reálnu existenciu. Žalovaným navrhované doplnenie dokazovania výsluchom jeho osoby a osoby jeho manželky, ktorým sa mala preukázať neexistencia ukracujúceho úmyslu, súd prvej inštancie považoval za nehospodárne a preto ho zamietol.

1.3. Názor žalovaného, že uzavretím Dohody nedošlo k zmenšeniu majetku jeho manželky súd prvej inštancie neakceptoval, keď z logiky veci vyplývalo, že právny úkon, následkom ktorého je absencia akéhokoľvek majetku na strane jeho manželky je jednoznačne úkonom majúcim za následok zmenšenie majetku. Poukázal na skutočnosť, že žalovaný pôvodne tvrdil, že Dohoda bola uzavretá z dôvodu

zákonnej povinnosti vyporiadať BSM do troch rokov od jeho zániku, neskôr uzavretie Dohody odôvodnil tým, že ňou len malo prísť k vysporiadaniu vzájomných nárokov zo zmlúv o pôžičke uzavretých medzi jeho osobou a osobou jeho manželky. Uzavrel, že táto obrana nebola uplatnená včas a preto na ňu neprihliadal. Vo vzťahu k tejto obrane považoval súd prvej inštancie za potrebné poukázať na čl. V Dohody, v ktorom žalovaný a jeho manželka vyhlásili, že ku dňu podpísania Dohody nemajú iný majetok, pohľadávky, práva alebo dlhy, či iné záväzky, ktoré by si mohli uplatňovať voči sebe navzájom, preto tvrdenie žalovaného, že uzavretím Dohody malo dôjsť len k vysporiadaniu vzájomných nárokov zo zmlúv o pôžičke považoval za účelové a nepravdivé. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1, § 262 ods. 1 a 2 CSP.

2. Krajský súd v Trnave (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalovaného rozsudkom zo 14. februára 2024 sp. zn. 21Co/8/2023 I. rozhodnutie súdu prvej inštancie v spojení s napadnutým doplniacim rozsudkom súdu prvej inštancie potvrdil, II. opravné uznesenie súdu prvej inštancie zrušil a III. žalobkyni priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov tohto odvolacieho konania v plnom rozsahu. Odvolací súd po konštatovaní správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, na zdôraznenie jeho správnosti doplnil, že výsluchom K. K. nie je možné preukázať jej spôsobilosť resp. nespôsobilosť na právne úkony a už vôbec nie spätne ku dňu postúpenia pohľadávky, keď z lekárskeho potvrdenia z 10. apríla 2015 vyplýva len to, že K. K.K. je v trvalej starostlivosti a liečbe psychiatra, je roky liečená pre anxiózne depresívny syndróm, stav je prakticky nemenný, trvalý, môže viesť len k zhoršeniam, nie je vhodné ju zaťažovať akýmkoľvek stresom, keď každá takáto psychická záťaž vedie k zhoršeniu jej psychického zdravia, účasť na súdnom pojednávaní je nevhodná. Zastával názor, že toto lekárske potvrdenie nespochybňuje spôsobilosť K. K.K. na právne úkony (a ako už uviedol aj súd prvej inštancie ani z ostatných lekárskeho potvrdení týkajúcich sa zdravotného stavu K. K., nachádzajúcich sa v spise nevyplyva, že jej psychický stav jej neumožňuje posúdiť následky svojho konania) a preto odvolací súd považoval za správny názor súdu prvej inštancie o neunesení žalovaným dôkazného bremena preukázať nespôsobilosť K. K. na právne úkony.

2.1. Odvolací sa v plnom rozsahu stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že pohľadávky, ktoré nemôžu byť postihnuté výkonom rozhodnutia sú také pohľadávky, vo vzťahu ku ktorým právny poriadok nepripúšťa exekúciu prikázaním pohľadávky. V rámci vykonávacieho konania sú to peňažné nároky povinného voči jeho dlžníkom, ktoré nemôžu byť v prospech oprávneného prikázané za účelom uspokojenia vymáhaného nároku. Danú skupinu tvoria predovšetkým rôzne druhy sociálnych dávok a príspevkov. Súd prvej inštancie sa nestotožnil s názorom žalovaného, že nie je možné postúpiť pohľadávku, ktorá je predmetom neskončeného súdneho konania. Je bežnou praxou, že zo strany veriteľov dochádza k postúpeniu pohľadávok počas prebiehajúceho súdneho konania. Na uvedené reflektuje aj § 80 CSP, v zmysle ktorého ak po začatí konania nastala právna skutočnosť, s ktorou sa spája prevod práv alebo povinností, o ktorých sa koná, môže žalobca navrhnúť, aby do konania na jeho miesto vstúpil ten, na koho boli tieto práva alebo povinnosti prevedené a v prípade preukázania prevodu je súd povinný takému návrhu vyhovieť. V tejto súvislosti poukázal na uznesenie veľkého senátu občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR zo 17. mája 2022 sp. zn. 1VCdo/1/2022, v ktorom najvyšší súd vyslovil záver, že „Len zo skutočnosti, že k uspokojeniu pohľadávky veriteľa dôjde až v exekučnom konaní, nemožno vyvodzovať záver, že vymáhateľnou pohľadávkou je pohľadávka vykonateľná. Nemožno opomenúť, že v prípade úspešnosti veriteľa v konaní o odporovacej žalobe môže dôjsť k dobrovoľnému plneniu dlžníka (a teda dôsledkom nemusí byť výkon rozhodnutia - exekúcia). Najvyšší súd zároveň zdôraznil, že závery judikátu R 44/2001 legitímne poskytujú veriteľovi vyššiu mieru ochrany než opozitný výklad, ktorý veriteľa nedôvodne zaťažuje povinnosťou zabezpečiť pred vyhovujúcim rozsudkom o odporovacej žalobe plnohodnotný exekučný titul na plnenie voči dlžníkovi. Je potrebné zohľadniť, že zákonná možnosť odporovať právnomu úkonu dlžníka je obmedzená trojročnou lehotou v zmysle § 42a ods. 2 až 5 OZ, v rámci ktorej nemusí mať veriteľ vždy možnosť zabezpečiť si exekučný titul voči dlžníkovi, najmä ak má ísť o právoplatné súdne rozhodnutie. Veľký senát občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR dospel k záveru, že „Vymáhateľná pohľadávka v zmysle ustanovenia § 42a ods. 1 Občianskeho zákonníka je pohľadávka, ktorú možno úspešne vymáhať v základnom konaní.“. Preukázanie existencie takejto pohľadávky v konaní o odporovacej žalobe zaťažuje žalobcu a splnenie súvisiacich podmienok úspešného odporovania musí súd prejudiciálne

vyhodnotiť v samotnom odporovacom konaní.

2.2. K námietke odvolateľa, že vzhľadom k tomu, že odvolateľ namietal neplatné postúpenie pohľadávky zo strany K. K. na A. E., bolo povinnosťou súdu s touto argumentáciou sa vysporiadať a vyžiadať si od A. E., ale aj od K. K., príslušnú dohodu o postúpení pohľadávky, odvolací súd uviedol, že je názoru, že sa súd prvej inštancie dostatočne vysporiadal s argumentáciou žalovaného, ktorý postúpenie pohľadávky a aktívnu legitimáciu žalobkyne spochybňoval tvrdením o nespôsobilosti K. K. a nemožnosťou postúpiť pohľadávku, ktorá nebola priznaná právoplatným súdnym rozhodnutím, odvolací súd sa so závermi súdu prvej inštancie stotožnil. Postúpenie pohľadávky na žalobkyňu (a teda aj svoju aktívnu vecnú legitimáciu v predmetnej veci) žalobkyňa preukázala relevantným oznámením postupcu (K. K.) dlžníkovi (F. S.) o postúpení pohľadávky - Oznámením o postúpení pohľadávky zo 17. januára 2017, ktoré bez ďalšieho zakladá aktívnu legitimáciu postupníka (žalobkyne) na vymáhanie postúpenej pohľadávky, preto súd prvej inštancie správne z takéhoto oznámenia vychádzal, keď žalovaný analogicky ako dlžník nie je oprávnený dožadovať sa preukázania zmluvy/dohody o postúpení a nemôže sa dovolávať ani jej neplatnosti.

2.3. Odvolací súd k odvolacej námietke týkajúcej sa nevykonania navrhovaných dôkazov uviedol, že sa stotožňuje s dôvodmi nevykonania týchto dôkazov uvedenými súdom prvej inštancie, ktorý považoval obranu žalovaného zameranú na preukázanie neexistencie úmyslu manželky žalovaného ukrátiť veriteľa za nesprávnu s tým, že povinnosť tvrdenia a dôkaznú povinnosť mal žalovaný v záujme vlastného procesného úspechu sústrediť na svoje úkony náležitej starostlivosti a nie argumentovať nedostatkom ukracujúceho úmyslu na strane dlžníka, pretože v prípade blízkych osôb zákon nepripúšťa záver o absencii ukracujúceho úmyslu dlžníka a pokiaľ žalovaný neunesie dôkazné bremeno vo vzťahu k tomu, že ani pri náležitej starostlivosti nemohol prezumovaný ukracujúci úmysel dlžníka poznať, súd odporovacej žalobe vyhovie bez ohľadu na jeho reálnu existenciu. Preto súd prvej inštancie správne žalovaným navrhované doplnenie dokazovania výsluchom jeho osoby a osoby jeho manželky, ktorým sa mala (podľa tvrdení žalovaného) preukázať neexistencia ukracujúceho úmyslu, považoval za nehospodárne a zamietol ho.

2.4. Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že názor žalovaného, že uzavretím Dohody nedošlo k zmenšeniu majetku jeho manželky, nemožno akceptovať, keďže právny úkon, následkom ktorého je absencia akéhokoľvek majetku na strane jeho manželky je jednoznačne úkonom majúcim za následok zmenšenie majetku. Poukázal na čl. V Dohody, v ktorom žalovaný a jeho manželka vyhlásili, že ku dňu podpísania Dohody nemajú iný majetok, pohľadávky, práva alebo dlhy, či iné záväzky, ktoré by si mohli uplatňovať voči sebe navzájom, preto tvrdenie žalovaného, že uzavretím Dohody malo dôjsť len k vysporiadaniu vzájomných nárokov zo zmlúv o pôžičke správne považoval súd prvej inštancie za účelové a nepravdivé. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP v spojení s § 396 ods. 1 CSP.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie s poukazom na ustanovenia § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. c) CSP. Namietal, že súd prvej inštancie pochybil v tom, že pri zisťovaní skutkového stavu veci vykonal na pojednávaní konanom 12. februára 2020 len výsluch žalobkyne a nevykonal jeho výsluch - výsluch žalovaného, napriek tomu, že ako žalovaný sa osobne zúčastnil na obidvoch pojednávaniach a to 12. februára 2020 a 23. septembra 2020 a bol navrhnutý na vypočutie. Výtýkal, že súd prvej inštancie nevykonal ani výsluch manželky žalovaného pani F. S., ktorá mohla súdu najlepšie uviesť aké vzťahy boli medzi matkou K. K.K. a dcérami F. S. a A. E. a vnučkou V. A. a nevykonal ani ďalší významný výsluch, ktorý mal priamy dosah na právne posúdenie veci a to výsluch K. K., aby zistil ako táto reaguje na rôzne otázky. Poukázal na skutočnosť, že z potvrdení ošetrojúcich lekárov súd prvej inštancie zistil, že K. K. trpí úzkostnou depresívnou poruchou, pričom ani z jedného potvrdenia nevyplýva, že jej psychický stav neumožňuje posúdiť následky svojho konania a bol názoru, že vzhľadom na tieto závery lekárov mala byť K. K. vypočutá. Uviedol, že K. K. bol voči manželke žalovaného rozsudkom Okresného súdu Trnava z 5. júna 2015, č. k. 13C/83/2012 - 45 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnave z 19. decembra 2016, č. k. 23Co/875/2015 priznaný nárok na zaplatenie pohľadávky vo výške

58.800 eur s príslušenstvom. A už 23. decembra 2016 (ešte skôr, ako sa stal vyššie citovaný rozsudok právoplatný a teda nemala reálne v rukách nič), o štyri dni po získaní nároku na 58.800 eur s príslušenstvom postúpila K. K. predmetnú pohľadávku na žalobkyňu, čo zároveň oznámila manželke žalovaného, pričom predmetný rozsudok sa stal právoplatný 30. januára 2017 a vykonateľný 3. februára 2017 a súd prvej inštancie si neuvedomil, že v čase, keď K. K.Á. ešte nemala v rukách žiaden nárok, tak to „nič“ čo mala v rukách postúpila na žalobkyňu. Bol názoru, že K. K. získala svoj nárok na sumu 58.800 eur s príslušenstvom až právoplatnosťou konštitutívneho rozsudku z 30. januára 2017, ktorý sa stal vykonateľný 3. februára 2017. Mal za zrejmé, že žalobkyňa sa dopustila rozhodujúcej chyby, keď hrubo donútila K. K.K., aby na ňu postúpila nárok, ktorý na základe právoplatného rozsudku ešte nemala. Ďalej uviedol, že v konaní pred súdom prvej inštancie poukazoval na § 525 ods. 1 druhá veta OZ, podľa ktorého postúpiť nemožno ani pohľadávku, pokiaľ nemôže byť postihnutá výkonom rozhodnutia, postúpená môže byť len existujúca pohľadávka a v tejto súvislosti poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo/253/2012, 3Cdo/61/2008 a 5Cdo/188/2010, ako aj uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. 39/2015. Nesúhlasil s odvolacím súdom, ktorý poukázal na uznesenie Veľkého senátu Občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 17. mája 2022, sp. zn. 1VCdo/1/2022, ktorý ale rieši pojem vymáhateľnej pohľadávky v zmysle odporovateľných právnych úkonov § 42a ods. 1 OZ a nie v zmysle § 525 ods. 1 druhá veta OZ. Uviedol, že prvostupňový súd riešil tento problém pod bodom 17. odôvodnenia rozsudku a poukázal aj na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 1ObdoV/13/2005 z 27. apríla 2006, v ktorom bol vyslovený názor, že pohľadávku možno postúpiť, aj keď je predmetom neskončeného občianskeho súdneho konania. Takýto výklad bol podľa názoru dovolateľa sporný, pretože umožňuje špekulácie, že ak by uplatnená žaloba na súde nemala byť úspešná, žalobca sa neúspechu v konaní vyhne tým, že postúpi svoju pohľadávku na tretiu osobu a zoberie svoju žalobu späť. Odvolací súd sa s názorom súdu prvej inštancie aj v tomto stotožnil. Navrhol, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu a rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s dopĺňajúcim rozsudkom zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Zároveň navrhol odklad vykonateľnosti rozsudkov súdov nižších inštancií.

4. Žalobkyňa vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedla, že v konaní bolo preukázané, že dlžník je blízkou osobou žalovaného, preto úmysel dlžníka ukrátiť svojho veriteľa sa prezumuje ex lege a jeho skutočný úmysel nie je na účely procesného úspechu odporujúceho veriteľa podstatný. Žalovaný mal zabrániť odporovaniu zo strany žalobkyne tým, že zákonnú domnienku v konaní vyvráti a preukáže, že ukracujúci úmysel dlžníka nemohol ani pri náležitej starostlivosti poznať. Dôkazné bremeno preto zaťažovalo žalovaného, ktorý neprodukoval žiadny dokaz na preukázanie tejto skutočnosti, teda neuniesol dôkazné bremeno. Zo súdnej praxe je zrejmé, že úmysel dlžníka ukrátiť svojich veriteľov, ako aj vedomosť druhej strany o tomto úmysle, sú v oboch prípadoch psychickým stavom. To znamená, že samy osebe nemôžu byť predmetom dokazovania. Mala za to, že súd prvého a druhého stupňa vytvoril obom stranám rovnakú možnosť vyjadriť sa k veci a k vykonanému dokazovaniu. Uviedla, že pokiaľ žalovaný tvrdí, že podľa § 525 ods. 1 OZ druhá veta, postúpiť nemožno ani pohľadávku, pokiaľ nemôže byť postihnutá výkonom rozhodnutia, žalovaný nesprávne interpretuje, ktoré pohľadávky nemožno postihnúť výkonom rozhodnutia, keď tvrdí, že to nemôžu byť pohľadávky, ktoré neboli priznané právoplatným súdnym rozhodnutím a v tejto súvislosti poukázala na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 1ObdoV/13/2005 (R45/2008). Pokiaľ namietá žalovaný odklon odvolacieho súdu od rozhodovacej praxe odvolacieho súdu pri aplikácii ustanovenia § 525 ods. 1 druhá veta, v dovolaní neuviedol, ktoré konkrétne rozhodnutia odvolacieho súdu sú riešené rozdielne, teda ktoré rozhodnutia odvolacieho súdu neumožňujú postúpenie pohľadávky, ktorá ešte nebola právoplatne súdom priznaná. Navrhla, aby dovolací súd dovolanie odmietol.

5. Dovolací súd nezistil splnenie podmienok pre odklad vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia podľa ustanovenia § 444 ods. 1 CSP a v súlade s ustálenou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie. Uvedený procesný postup z ústavnoprávneho hľadiska považuje za udržateľný aj Ústavný súd Slovenskej republiky (m. m. IV. ÚS 158/2022, IV. ÚS 442/2022).

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v

súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

7. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

8. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

10. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa dovolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

11. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

12. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

13. Žalovaný vyvodzujúci prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP namietal nevykonanie ním navrhovaného dokazovania, nesprávne vyhodnotenie dôkazov a nedostatky v zistenom skutkovom stave.

14. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú: a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na

spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

15. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach opakovane uviedol, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (viď 3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017, 8Cdo/73/2017). So zreteľom na to pristúpil aj v danom prípade k posúdeniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľa, že procesne nesprávnym postupom súdov bolo zasiahnuté do jeho práva na spravodlivý proces.

16. Žalovaný namietal, že súdy nevykonali ním navrhované dokazovanie ohľadom rozhodujúcej skutočnosti. Dovolací súd v tejto súvislosti uvádza, že kým navrhovanie dôkazov je právom a zároveň procesnou povinnosťou strán sporu, len súd rozhodne, ktorý z označených (navrhnutých) dôkazov vykoná (porov. § 185 ods. 1 CSP). Uvedené predstavuje prejav zákonnej právomoci súdu korigovať návrhy strán na vykonanie dokazovania sledujúc tak rýchly a hospodárny priebeh konania a súčasne zabezpečiť, aby sa zisťovanie skutkového stavu dokazovaním držalo v mantineloch predmetu konania a aby sa neuberalo smerom, ktorý z pohľadu podstaty prejednávanej veci nie je relevantný. Z uvedeného je zároveň zjavné, že Civilný sporový poriadok strane konania priznáva právo vykonanie určitého dôkazu navrhnuť. Toto procesné oprávnenie žalovaný v danej veci aj využil (nebolo mu odňaté).

17. Z ustálenej rozhodovacej praxe Ústavného súdu Slovenskej republiky zároveň vyplýva, že zásah do základného práva na súdnu ochranu či práva na spravodlivé súdne konanie by v tejto súvislosti bolo možné konštatovať len vtedy, ak by záver všeobecného súdu o nevykonaní účastníkom navrhovaného dôkazu bol zjavne neodôvodnený, chýbala by mu predchádzajúca racionálna úvaha konajúceho súdu vychádzajúca z priebehu konania a stavu dokazovania v jeho rámci, či vtedy, ak by nevykonaním navrhnutého dôkazu bol účastník postavený do podstatne nevýhodnejšej pozície ako druhá strana v konaní (I. ÚS 350/08).

18. Podľa názoru dovolacieho súdu ale o tento prípad v prejednávanej veci nešlo. Súd prvej inštancie (bod 7. odôvodnenia) v súvislosti s dôkazným návrhom žalovaného na vykonanie výsluchu K. K., manželky žalovaného a samotného žalovaného, konštatoval, že dôkazy navrhnuté žalovaným nevykonali, z nasledujúcich dôvodov: a) výsluchom K. K. pred súdom nie je možné preukázať existenciu resp. neexistenciu jej spôsobilosti na právne úkony, nakoľko pre posúdenie tejto otázky sú potrebné odborné znalosti, ktorými súd nedisponuje, b) neexistenciu úmyslu manželky žalovaného zmenšiť svoj majetok v úmysle ukrátiť žalobcu, prípadne jeho právneho predchodcu a zabrániť tak uspokojeniu pohľadávky veriteľa nie je možné dôverne preukázať výsluchom žalovaného a jeho manželky, ak by aj tieto subjekty tvrdili neexistenciu tohto úmyslu nepovažoval by súd takúto výpoveď za dôveryhodnú a preukázanie tejto skutočnosti pre rozhodnutie podstatnú, c) zmenšenie majetku v dôsledku uzavretia Dohody, ktorou sa žalovaný stal výlučným vlastníkom Nehnutelností, bez povinnosti vyplatiť finančnú náhradu manželke je jednoznačným zmenšením jej majetku a preto nie je možné výsluchom žalovaného a jeho manželky preukázať opak. Ďalej uviedol, (bod 10. odôvodnenia), že z potvrdení ošetrovujúcich lekárov, ktoré sú súčasťou spisového materiálu súd zistil, že K. K. trpí úzkostno-depresívnou poruchou, pričom ani z jedného potvrdenia nevyplýva, že jej psychický stav jej neumožňuje posúdiť následky svojho konania. V súvislosti s platnosťou postúpenia pohľadávky súd prvej inštancie (bod 19. odôvodnenia) poukázal aj na skutočnosť, že proti rozsudku Krajského súdu v Trnave č. k. 23Co/875/2015 z 19. decembra 2016 bolo podané dovolanie a v tomto konaní o dovolaní NS SR uznesením z 11. októbra 2017 č. k. 3Cdo 90/2017

pripustil, aby do konania na miesto K. K. do konania vstúpila žalobkyňa A.C. E.. Uvedené len potvrdzuje správnosť právneho názoru, že postúpiť možno aj pohľadávku, ktorá je predmetom prebiehajúceho súdneho konania. Ak žalovaný mal za to, že K. K. nebola spôsobilá na právne úkony, bolo namieste túto skutočnosť namietat už v konaní o predmetnej pohľadávke.

19. Odvolací súd v odôvodnení sa stotožnil s názorom súdu prvej inštancie a doplnil, že (len) výsluchom K. K. nie je možné preukázať jej spôsobilosť resp. nespôsobilosť na právne úkony a už vôbec nie spätne ku dňu postúpenia pohľadávky. Z lekárskeho potvrdenia z 10. apríla 2015 (č. l. 107), vystaveného praktickou lekárkou pre dospelých (na ktoré odvolateľ v odvolaní poukazuje), vyplýva len to, že K.N. K. je v trvalej starostlivosti a liečbe psychiatra, je roky liečená pre anxiózne depresívny syndróm, stav je prakticky nemenný, trvalý, môže viesť len k zhoršeniam, nie je vhodné ju zaťažovať akýmkoľvek stresom, keď každá takáto psychická záťaž vedie k zhoršeniu jej psychického zdravia, účasť na súdnom pojednávaní nevhodná. Toto lekárske potvrdenie nespochybňuje spôsobilosť K. K. na právne úkony (a ako už uviedol aj súd prvej inštancie ani z ostatných lekárskeho potvrdení týkajúcich sa zdravotného stavu K. K., nachádzajúcich sa v spise nevyplýva, že jej psychický stav jej neumožňuje posúdiť následky svojho konania). Preto odvolací súd považoval za správny názor súdu prvej inštancie o neunesení žalovaným dôkazného bremena preukázať nespôsobilosť K. K. na právne úkony.

20. K odvolacej námietke žalovaného, že súd prvej inštancie nevykonával výsluch žalovaného a jeho manželky F. S. odvolací súd uviedol, že súd prvej inštancie nevykonanie dôkazov odôvodnil v 7. bode odôvodnenia jeho rozsudku, vo vzťahu k výsluchu žalovaného a jeho manželky tak, že neexistenciu úmyslu manželky žalovaného zmenšiť svoj majetok v úmysle ukrátiť žalobkyňu, prípadne jej právnu predchodkyňu a zabrániť tak uspokojeniu pohľadávky veriteľa (tvrdenie žalovaného) nie je možné preukázať výsluchom žalovaného a jeho manželky, ak by aj tieto subjekty tvrdili neexistenciu tohto úmyslu nepovažoval by súd takúto výpoveď za dôveryhodnú a preukázanie tejto skutočnosti pre rozhodnutie podstatnú (z dôvodu uvedeného súdom prvej inštancie v 28. bode odôvodnenia jeho rozsudku - keďže bolo preukázané, že dlžník /manželka žalovaného/ je blízkou osobou žalovaného, preto úmysel dlžníka ukrátiť svojho veriteľa sa prezumuje ex lege a jeho skutočný úmysel nie je na účely procesného úspechu odporujúceho veriteľa relevantný), tiež tým, že zmenšenie majetku v dôsledku uzavretia Dohody, ktorou sa žalovaný stal výlučným vlastníkom Nehnutelností, bez povinnosti vyplatiť finančnú náhradu manželke je jednoznačným zmenšením jej majetku a preto nie je možné výsluchom žalovaného a jeho manželky preukázať opak (v 9. bode odôvodnenia rozsudku uviedol, že po uzavretí Dohody manželka žalovaného nezostala vlastníčkou žiadneho iného nehnuteľného resp. iného majetku, z ktorého by žalobkyňa mohla Predmetnú pohľadávku uspokojiť). Odvolací súd sa s dôvodmi nevykonania týchto dôkazov stotožnil a stotožnil sa aj so závermi súdu prvej inštancie, že v predmetnom konaní bolo výsledkami vykonaného dokazovania preukázané, že boli splnené všetky podmienky pre vyslovenie neúčinnosti právneho úkonu, vyplývajúce z § 42a OZ, bola jednoznačne preukázaná existencia vymáhateľnej pohľadávky veriteľa, taktiež bola preukázaná existencia ukracujúceho právneho úkonu medzi dlžníkom a žalovaným (Dohoda o vyporiadaní zrušeného BSM), bolo preukázané, že dlžník je blízkou osobou žalovaného, preto úmysel dlžníka ukrátiť svojho veriteľa sa prezumuje ex lege a jeho skutočný úmysel nie je na účely procesného úspechu odporujúceho veriteľa relevantný. Odvolací súd vyslovil názor, že žalovaný mohol účinne zabrániť odporovaniu zo strany veriteľa - žalobkyne tým, že zákonnú domnienku v konaní vyvráti a preukáže, že ukracujúci úmysel dlžníka nemohol ani pri náležitej starostlivosti poznať. Preto bola obrana žalovaného zameraná na preukázanie neexistencie úmyslu manželky žalovaného ukrátiť veriteľa nesprávna. Povinnosť tvrdenia a dôkaznú povinnosť mal žalovaný v záujme vlastného procesného úspechu sústrediť na svoje úkony náležitej starostlivosti a nie argumentovať nedostatkom ukracujúceho úmyslu na strane dlžníka, keď v prípade blízkych osôb zákon nepripúšťa záver o absencii ukracujúceho úmyslu dlžníka a pokiaľ žalovaný neunesie dôkazné bremeno vo vzťahu k tomu, že ani pri náležitej starostlivosti nemohol prezumovaný ukracujúci úmysel dlžníka poznať, súd odporovacej žalobe vyhovie bez ohľadu na jeho reálnu existenciu. Preto súd prvej inštancie správne žalovaným navrhované doplnenie dokazovania výsluchom jeho osoby a osoby jeho manželky, ktorým sa mala (podľa tvrdení žalovaného) preukázať neexistencia ukracujúceho úmyslu, považoval za nehospodárne a zamietol ho. Odvolací súd poukázal na § 195 ods. 1 CSP a uviedol, že žalovaný v konaní pred súdom prvej inštancie netvrdil, že ani pri náležitej starostlivosti nemohol prezumovaný

ukracujúci úmysel dlžníka poznať, netvrdil vynaloženie určitých konkrétnych úkonov náležitej starostlivosti tak, ako to predpokladá § 42a OZ. Uzavrel, že pokiaľ tu nebolo takéto tvrdenie, nebolo namieste nariadiť výsluch strany žalovaného (ak by aj strana navrhla vykonanie dôkazu výsluchom strany riadne a včas).

21. Dovolací súd považuje toto zdôvodnenie nevykonania navrhovaného dokazovania súdmi nižších inštancií za dostatočné, logické a najmä súladné so zákonom. Postup súdov nižších inštancií v tomto kontexte preto vec prejednávajúci senát vyhodnotil ako nespôsobilý zasiahnuť do práva žalovaného na spravodlivý súdny proces. Vzhľadom na uvedené je potrebné konštatovať, že týmto postupom odvolacieho súdu nedošlo k založeniu vady podľa § 420 písm. f) CSP.

22. Pokiaľ žalovaný namietal nesprávnosti v zistenom skutkovom stave z hľadiska nevykonania ním navrhovaných dôkazov, dovolací súd uvádza, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie - porov. ustanovenie § 442 CSP, v zmysle ktorého dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak dovolací súd takúto vadu v posudzovanom spore po dôkladnom preštudovaní spisového materiálu nezistil.

23. Dovolací súd k opakujúcim sa námietkam ohľadom nesprávneho hodnotenia dôkazov pripomína, že podľa § 191 CSP dôkazy hodnotí súd podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, vrátane toho, čo uviedli strany. Zároveň je potrebné uviesť, že nesprávne vyhodnotenie dôkazov bez toho, aby z toho plynúce skutkové závery boli svojvoľné či ústavne neudržateľné, nie je vadou konania v zmysle § 420 písm. f) CSP. Dovolací súd pritom pre úplnosť poznamenáva, že do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky nepatrí právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj I. ÚS 97/97).

24. Žalovaný uplatnil i dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP a namietal, že nemožno postúpiť pohľadávku, pokiaľ nemôže byť postihnutá výkonom rozhodnutia. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 6Cdo/253/2012, 3Cdo/61/2008, 5Cdo/188/2010 a uznesenie ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 39/2015.

25. V zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. c) CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Výpočet dôvodov uvedených v § 421 ods. 1 CSP je taxatívny. Táto otázka má byť vymedzená tak, aby odpoveď na ňu priniesla vyriešenie právneho problému a zároveň aby jej právne posúdenie dovolacím súdom prinieslo všeobecné riešenie tej istej typovej právnej situácie.

26. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna (nie skutková). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnou, ako aj o otázku procesnoprávnou (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Na to, aby na základe dovolania podaného podľa uvedeného ustanovenia mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z

hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti (vecnej prejednávateľnosti) dovolania, zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP (sp. zn. 4Cdo/64/2018). K posúdeniu dôvodnosti dovolania a teda vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení), môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania.

27. Ustálená rozhodovacia prax odvolacieho súdu je vytváraná najvyššími súdnymi autoritami, ktorú vyjadrujú predovšetkým rozhodnutia a stanoviská najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Rozhodovanie v súlade s ustálenou súdnou praxou je naplnením spravodlivého procesu, princípu rovnosti právnej istoty a legitímneho očakávania strán (čl. 2 ods. 1. ods. 2, čl. 3 Základných princípov CSP). Do tohto pojmu však možno zaradiť aj prax vyjadrenú opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané nepublikované rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali (napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/6/2017, sp. zn. 3Cdo/158/2017, sp. zn. 4Cdo/95/2017, sp. zn. 5Cdo/87/2017, sp. zn. 6Cdo/21/2017 a sp. zn. 6Cdo/129/2017). Do ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletin Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I., II. a IV. vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986 (Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24. januára 2018 sp. zn. 6Cdo/29/2017, publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a súdov Slovenskej republiky č. 8/2018, pod R 71/2018).

28. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. c) CSP by mal dovolateľ a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť a prípadným označením rozhodnutí najvyššieho súdu doložiť, ako je táto práva otázka dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne, c/ uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená. Samotné polemizovanie dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. c) CSP.

29. V rozhodnutí sp. zn. 6Cdo/253/2012 najvyšší súd vyslovil názor, že „pod vymáhateľnou pohľadávkou v zmysle § 42a ods. 1 Obč. zákonníka treba rozumieť takú pohľadávkou, ktorá bola veriteľovi priznaná vykonateľným rozhodnutím alebo iným titulom, podľa ktorého možno vykonať exekúciu. Účelom odporovacej žaloby je ochrana veriteľa spočívajúca v možnosti dosiahnuť rozhodnutie súdu, ktorým by bolo určené, že dlžníkom urobený právny úkon je voči veriteľovi neúčinný. Rozhodnutie súdu, ktorým bolo odporovacej žalobe vyhovie, potom predstavuje podklad na to, že sa veriteľ môže na základe exekučného titulu, vydaného proti dlžníkovi, domáhať vykonania exekúcie postihnutím toho, čo odporovateľným (právne neúčinným) právnym úkonom ušlo z dlžníkovho majetku, a to nie proti dlžníkovi, ale voči osobe, v prospech ktorej bol právny úkon urobený. Odporovacia žaloba je teda právnym prostriedkom slúžiacim k uspokojeniu vymáhateľnej pohľadávky veriteľa v exekučnom konaní, a to postihnutím vecí alebo iných majetkových hodnôt, ktoré odporovateľným právnym úkonom ušli z dlžníkovho majetku, prípadne vymožením peňažnej náhrady vo výške zodpovedajúcej prospechu získanému z odporovateľného právneho úkonu. Z takto vymedzeného účelu a zmyslu odporovacej žaloby vyplýva, že vymáhateľnou pohľadávkou v zmysle ustanovenia § 42a ods. 1 Obč. zákonníka sa rozumie taká pohľadávkou, ktorej splnenie možno vynútiť exekúciou, t. j. pohľadávkou, ktorá bola veriteľovi priznaná vykonateľným rozhodnutím alebo iným titulom, podľa ktorého možno nariadiť exekúciu. Ak slúži odporovacia žaloba - ako bolo uvedené vyššie - k uspokojeniu pohľadávky veriteľa v

exekučnom konaní, nezodpovedalo by tomuto jej účelu, keby pohľadávka veriteľa nebola priznaná vykonateľným rozhodnutím alebo iným titulom, a keby išlo len o pohľadávku „dospelú“ či splatnú, teda žalovateľnú“.

30. V rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/61/2008 najvyšší súd uviedol, že „K podaniu odporovacej žaloby v zmysle § 42a ods. 1 Občianskeho zákonníka zásadne je aktívne vecne legítimovaný veriteľ, ktorého pohľadávka voči dlžníkovi je vymáhateľná, ak dlžníkovi právny úkon ukracuje jej uspokojenie. Veriteľom je ten, kto má voči dlžníkovi pohľadávku (či už splatnú alebo nesplatnú, prípadne budúcu). Vymáhateľnou sa rozumie taká pohľadávka, ktorej splnenie možno vynútiť exekúciou, t. j. pohľadávka, ktorá bola veriteľovi priznaná vykonateľným rozhodnutím alebo iným titulom, podľa ktorého možno nariadiť exekúciu“.

31. Napokon v rozhodnutí sp. zn. 5Cdo/188/2010 najvyšší súd dospel k záveru, že „Vymáhateľnou pohľadávkou v zmysle § 42a ods. 1 Občianskeho zákonníka sa rozumie taká pohľadávka, ktorá bola veriteľovi priznaná vykonateľným rozhodnutím alebo iným titulom, podľa ktorého možno nariadiť výkon rozhodnutia - exekúciu“.

32. Z vyššie uvedeného je zrejmé, že dovolateľ poukázal na rozhodnutia najvyššieho súdu s úplne iným predmetom konania, ktorý sa vôbec nedotýkal otázky postúpenia pohľadávky ne/postihnutej výkonom rozhodnutia podľa § 525 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ale riešili otázku vymáhateľnej pohľadávky v zmysle § 42a ods. 1 Obč. zákonníka. Dovolací súd na uvedenom základe konštatuje, že žalovaný týmito rozhodnutiami nedoložil to (čo je vo všeobecnosti od dovolateľa požadované), ktorá právna otázka je v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu rozhodovaná rozdielne. Preto sa najvyšší súd ani nezaoberal tým, či dovolateľ naformuloval právnu otázku a či správne, alebo či dovolateľ uviedol ako by mala byť táto otázka správne riešená, keďže body a/ až c/ uvedené v odseku 28. tohto rozhodnutia sú obligatórne a musia byť splnené kumulatívne.

33. Napriek vyššie uvedenému dovolací súd uvádza, že pokiaľ dovolateľ namietal neplatné postúpenie pohľadávky zo strany K. K. na A. E., predmetná otázka už bola podrobená prieskumu dovolacím súdom v dovolacom konaní vedenom pod sp. zn. 3Cdo/90/2017, v ktorom dovolací súd uznesením z 11. októbra 2017 pripustil, aby do konania na miesto K. K. do konania vstúpila žalobkyňa A. E.. Je teda nepochybné, že dovolací súd v uvedenom konaní vychádzal z právneho názoru, že postúpiť možno aj pohľadávku, ktorá je predmetom prebiehajúceho súdneho konania. Napokon je potrebné zdôrazniť, že k postúpeniu pohľadávky došlo v konaní vedenom na Okresnom súde Trnava pod sp. zn. 13C/83/2012 a v tomto konaní bolo právoplatne rozhodnuté o zmene účastníkov konania na strane žalobkyne. Pokiaľ teda Najvyšší súd Slovenskej republiky svojím uznesením sp. zn. 3Cdo/90/2017 posudzoval otázku ne/platnosti postúpenia pohľadávky, vyvodil záver, že zmluva o postúpení pohľadávky je platná a zmenu účastníkov pripustil, bolo povinnosťou súdov nižších inštancií v prejednávanom spore rozhodnutie najvyššieho súdu rešpektovať a nemohli túto otázku riešiť opätovne.

34. Dovolací súd v tejto súvislosti poukazuje i na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. apríla 2006, sp. zn. 1ObdoV/13/2005, v ktorom najvyšší súd vyslovil, že „Pohľadávku možno postúpiť, aj keď je predmetom neskončeného občianskeho súdneho konania. Prípadné obmedzenia musia vyplývať zo zákona alebo rozhodnutia príslušného orgánu“.

35. Dovolací súd napokon poukazuje na uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 1VCdo/1/2022 zo 17. mája 2022, v ktorom veľký senát najvyššieho súdu dospel k záveru, že „Vymáhateľná pohľadávka v zmysle ustanovenia § 42a odsek 1 Občianskeho zákonníka je pohľadávka, ktorú možno úspešne vymáhať v základnom súdnom konaní“.

36. Dovolací súd uzatvára, že pokiaľ dovolateľ namietal nemožnosť postúpenia pohľadávky s poukazom na ustanovenie § 526 ods. 1 OZ, toto ustanovenie rieši otázku nemožnosti postúpenia pohľadávky, pokiaľ nemôže byť postihnutá výkonom rozhodnutia. V danom prípade však ide o pohľadávky, ktoré nemožno postihnúť exekúciou podľa § 111 a 112 exekučného poriadku, čo však nie je prípad

prejednávaneho sporu.

37. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalovaného v časti, v ktorej namietal vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP odmietol podľa § 447 písm. c) CSP ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné a v časti, v ktorej namietal nesprávne právne posúdenie veci v zmysle § 421 ods. 1 písm. c) CSP, odmietol podľa § 447 písm. f) CSP ako dovolanie, v ktorom dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP.

38. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

39. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.